EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 8.7.2021.
COM(2021) 398 final

2021/0216 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS

par Kipras atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu

{SWD(2021) 196 final}

2021/0216 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS

par Kipras atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu[1], un jo īpaši tās 20. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Covid-19 uzliesmojums ir negatīvi ietekmējis Kipras ekonomiku, saasinot problēmas, kas pastāvēja pirms pandēmijas. Kipras iekšzemes kopprodukts (IKP) uz vienu iedzīvotāju 2019. gadā bija 81 % no ES vidējās vērtības. Saskaņā ar Komisijas 2021. gada pavasara prognozi Kipras reālais IKP 2020. gadā samazinājās par 5,1 % un sagaidāms, ka 2020. un 2021. gadā tas kopumā būs samazinājies par 2,1 %. Ekonomikas rezultātus vidējā termiņā ietekmē tādi ilgtermiņa aspekti kā samērā nedaudzos izaugsmes avotos balstīts izaugsmes modelis un augsts privātā, publiskā un ārējā parāda uzkrājumu līmenis, kas rada neaizsargātību finanšu sektorā.

(2) Padome 2019. gada 9. jūlijā un 2020. gada 20. jūlijā adresēja Kiprai ieteikumus Eiropas pusgada kontekstā. Jo īpaši Padome ieteica efektīvi vērsties pret pandēmiju, spēcināt ekonomiku un atbalstīt gaidāmo atveseļošanos. Padome ieteica Kiprai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Turklāt Padome ieteica stiprināt veselības aprūpes sistēmas noturību un spēju nodrošināt kvalitatīvus un cenas ziņā pieejamus pakalpojumus, tostarp, uzlabojot veselības nozares darbinieku darba apstākļus, un nodrošināt, ka 2020. gadā, kā plānots, sāk darboties valsts veselības aprūpes sistēma un vienlaikus tiek saglabāta tās ilgtermiņa ilgtspēja. Padome arī ieteica Kiprai nodrošināt pienācīgu ienākumu aizstāšanu un piekļuvi visiem pieejamai sociālās aizsardzības sistēmai, stiprināt valsts nodarbinātības dienestus, pastiprināt jauniešu informēšanas un aktivizēšanas atbalstu, veicināt elastīga darba režīma izmantošanu, uzlabot izglītības un apmācības atbilstību darba tirgus vajadzībām, īstenot izglītības un apmācības sistēmas reformu, kas ietver skolotāju novērtēšanu, un palielināt darba devēju un izglītojamo iesaistīšanos profesionālajā izglītībā un apmācībā, kā arī nodrošināt izmaksu ziņā pieejamu pirmsskolas izglītību un aprūpi. Padome arī ieteica

[1] OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.

Kiprai nodrošināt pienācīgu piekļuvi finansējumam un likviditātei, īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, pieņemt tiesību aktus, kas stratēģiskajiem investoriem atvieglotu atļauju un licenču iegūšanas procedūras, atsākt privatizācijas projektu īstenošanu, paātrināt tādu publisko investīciju projektu īstenošanu, kuri jau sagatavoti realizēšanai, veicināt privātās investīcijas, kas sekmē ekonomikas atveseļošanu, un koncentrēt investīcijas ap zaļo un digitālo pārkārtošanos, jo īpaši tīru un efektīvu enerģijas ražošanu un izmantošanu, atkritumu un ūdens resursu apsaimniekošanu, ilgtspējīgu transportu, digitalizāciju, pētniecību un inovāciju. Turklāt Kipra tika aicināta intensīvāk pārveidot tos nodokļu sistēmas elementus, kas privātpersonām un starptautiskiem uzņēmumiem atvieglo agresīvu nodokļu plānošanu, jo īpaši izejošo maksājumu jomā. Kiprai tika arī ieteikts uzlabot efektivitāti un kvalitāti, tostarp digitalizāciju, i) tiesu sistēmā, tostarp administratīvo tiesu darbā, civilprocesa pārskatīšanā, kā arī izteiktākas tiesu specializācijas veidošanā un ii) publiskajā sektorā, tostarp valsts pārvaldes iestāžu un pašvaldību, kā arī valstij piederošu struktūrvienību darbā, un veikt pasākumus, lai nostiprinātu prasījumu tiesisko izpildi un nodrošinātu uzticamas un ātrdarbīgas sistēmas īpašumtiesības apliecinošu dokumentu izdošanai un īpašumtiesību uz nekustamo īpašumu nodošanai. Kipra tika arī aicināta samazināt ieņēmumus nenesošu aizdevumu īpatsvaru, tostarp izveidojot efektīvu valsts aktīvu pārvaldības uzņēmuma pārvaldības struktūru, veicot pasākumus maksājumu disciplīnas uzlabošanai un uzņēmumu, kuri iegādājas kredītus, un nebanku finanšu sektora uzraudzības nostiprināšanai, tai skaitā pilnībā integrējot apdrošināšanas un pensiju fondu uzraudzības iestādes. Turklāt Kipra tika aicināta paātrināt korupcijas apkarošanas reformas, aizsargāt prokuratūras neatkarību un stiprināt tiesībaizsardzības spēju. Komisija novērtēja, kāds Kiprai atveseļošanas un noturības plāna iesniegšanas laikā bijis progress tai adresēto ieteikumu īstenošanā, un secina, ka ieteikums veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret pandēmiju, spēcinātu ekonomiku un atbalstītu turpmāko atveseļošanu, ir īstenots pilnībā.

(3) Komisija 2021. gada 2. jūnijā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011[2] 5. pantu publiskoja padziļinātu pārskatu par Kipru. Komisijas analīzē tika secināts, ka Kiprā pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība, jo īpaši saistībā ar lieliem ārējā, valdības un privātā sektora parāda uzkrājumiem un joprojām augsto ieņēmumus nenesošo aizdevumu apjomu, kā arī ievērojams tekošā konta deficīts.

(4) [Padomes ieteikumā par eurozonas ekonomikas politiku eurozonas dalībvalstīm tika ieteikts rīkoties, tai skaitā izmantojot savus atveseļošanas un noturības plānus, lai cita starpā nodrošinātu politikas nostāju, kas atbalsta ekonomikas atveseļošanu, un vēl vairāk sekmētu konverģenci, noturību un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi. Padome ieteica arī stiprināt valstu institucionālās sistēmas, nodrošināt makrofinansiālo stabilitāti, pabeigt ekonomiskās un monetārās savienības izveidi un stiprināt euro starptautisko nozīmi.] [*Apsvērumu dzēst, ja līdz PĪL pieņemšanai Padomes ieteikums nebūs pieņemts.*]

(5) Kipra 2021. gada 17. maijā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai savu atveseļošanas un noturības plānu. Pirms plāna iesniegšanas saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu notika apspriešanās ar vietējām pašvaldībām, sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, jaunatnes

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

organizācijām un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plānu sekmīgu īstenošanu, paliekošu ietekmi valsts līmenī un ticamību Eiropas Savienības līmenī, būtiska ir valstu līdzatbildība šajos plānos. Atbilstoši minētās regulas 19. pantam Komisija ir novērtējusi atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas.

(6) Atveseļošanas un noturības plāniem būtu jātiecas sasniegt ar Regulu (ES) 2021/241 izveidotā Atveseļošanas un noturības mehānisma un ar Padomes Regulu (ES) 2020/2094[3] izveidotā ES Atveseļošanas instrumenta vispārējie mērķi, lai atbalstītu ekonomikas atveseļošanu pēc Covid-19 krīzes. Šiem plāniem būtu jāveicina Savienības ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija, nosedzot visus sešus pīlārus, kas minēti Regulas (ES) 2021/241 3. pantā.

(7) Īstenojot dalībvalstu atveseļošanas un noturības plānus, visā Savienībā tiks veiktas koordinētas investīcijas un reformas. Pateicoties tam, ka minētās reformas un investīcijas tiks īstenotas koordinēti un vienlaicīgi un ka tiks īstenoti pārrobežu projekti, šīs reformas un investīcijas radīs savstarpēji pastiprinošu iedarbību un pozitīvu blakusietekmi visā Savienībā. Tiek lēsts, ka aptuveni trešo daļu no mehānisma ietekmes uz dalībvalstu izaugsmi un darbvietu radīšanu veidos blakusietekme no citām dalībvalstīm.

Līdzsvarota reakcija, kas sniedz ieguldījumu sešos pīlāros

(8) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta a) apakšpunktā un V pielikuma 2.1. punktā, atveseļošanas un noturības plāns lielā mērā (A reitings) ir visaptveroša un pienācīgi līdzsvarota reakcija uz ekonomisko un sociālo situāciju, tādējādi sniedzot pienācīgu ieguldījumu visos sešos pīlāros, kas minēti Regulas (ES) 2021/241 3. pantā, ņemot vērā attiecīgās dalībvalsts konkrētās problēmas un finanšu piešķīrumu.

(9) Atveseļošanas un noturības plānu veido plašas un līdzsvarotas reformas un investīcijas, kas palīdz risināt galvenās politikas problēmas, kuras skar Kipras sabiedrību un ekonomiku, un vienlaikus nodrošina pienācīgu reakciju uz Covid-19 pandēmijas ietekmi. Plāns ir strukturēts ap pamatmērķi – stiprināt ekonomikas noturību un valsts potenciālu panākt ekonomiski, sociāli un vides ziņā ilgtspējīgu ilgtermiņa izaugsmi un labklājību. Plānā galvenā uzmanība pievērsta pieciem prioritāriem politikas virzieniem: veselība un civilā aizsardzība; pāreja uz zaļo ekonomiku; ekonomikas noturība un konkurētspēja; digitālā pārveide; darba tirgus, sociālā aizsardzība, izglītība un cilvēkkapitāls. Plānā ir labi izskaidrots, kā katrs politikas virziens veicina Regulas (ES) 2021/241 3. pantā minētos sešus pīlārus. Tas palīdz nodrošināt visaptverošu un saskanīgu ieguldījumu katrā pīlārā.

(10) Plāna mērķis ir palīdzēt risināt svarīgākās ar zaļo pārkārtošanos saistītās problēmas, tostarp augstās siltumnīcefekta gāzu emisijas, nepilnības ūdens un atkritumu apsaimniekošanā, nepieciešamību aizsargāt bioloģisko daudzveidību un savvaļas dabu. Šajā kontekstā plānotie pasākumi ietver zaļo nodokļu sistēmas ieviešanu, elektroenerģijas tirgus reformu, ko papildina atvieglojumi atjaunīgās enerģijas

[3] Padomes Regula (ES) 2020/2094 (2020. gada 14. decembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes (OV L 433I, 22.12.2020., 23. lpp.).

izmantošanai, ēku fonda renovāciju energoefektivitātes uzlabošanas nolūkā, transportlīdzekļu parka zaļināšanu, aizsardzību pret meža ugunsgrēkiem, jūras ekosistēmas aizsardzību un ūdens resursu viedu apsaimniekošanu. Plānā ir ietverti arī pasākumi, kuru mērķis ir sekmēt digitālo pārveidi, liekot uzsvaru uz savienojamību un e-pārvaldes risinājumiem, turklāt digitalizācijas apsvērumi ir integrēti citās jomās plānotajos pasākumos, piemēram, tieslietu, veselības un izglītības un apmācības sistēmu reformā. Uzņēmumu, jo īpaši mazo un vidējo uzņēmumu, digitalizācijai atbalstu nodrošina tiešie pasākumi, kuru mērķis ir palielināt šo uzņēmumu produktivitāti un konkurētspēju. Paredzams, ka gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi veicinās pasākumi, kas uzlabo uzņēmumu piekļuvi finansējumam, mērķorientētas pētniecības un inovācijas reformas un investīcijas, izglītības reforma, kas palīdzēs risināt gan izglītības rezultātu kvalitātes problēmu, gan nepieciešamību samazināt sociālekonomiskās atšķirības, un atbalsts lielākam tīrās enerģijas īpatsvaram energoresursu struktūrā un ekonomikas oglekļa pēdas samazināšanai taisnīgā un iekļaujošā veidā. Paralēli ir izveidots finanšu un fiskālās stabilitātes komponents, kura mērķis ir stiprināt banku sektora stabilitāti, uzlabot maksātnespējas regulējuma darbību un novērst augstu privātā sektora parādu, kā arī veidot efektīvāku un taisnīgāku nodokļu sistēmu, tādējādi uzlabojot ekonomikas noturību. Plānā arī paredzētas reformas un investīcijas lauksaimniecības pārtikas nozarē, vieglajā rūpniecībā, ilgtspējīgā tūrismā un aprites ekonomikā, – tās palīdzēs risināt Kipras ekonomikas problēmas, kas saistītas ar konkurētspēju, produktivitāti un nepieciešamību diversificēt izaugsmes modeli.

(11) Plāns veicina izteiktāku ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju un Kipras konverģenci ar Savienību, izmantojot pasākumus, kas uzlabo veselības un ilgtermiņa aprūpes sistēmas pieejamību, noturību un kvalitāti, atjauno sociālo infrastruktūru, apkaro enerģētisko nabadzību, nodrošina vienlīdzīgāku piekļuvi digitālajai infrastruktūrai un pastiprina nodarbinātības un sociālo atbalstu neaizsargātākajām iedzīvotāju grupām. Dažiem minētajiem pasākumiem būtu jāveicina arī veselība un ekonomiskā, sociālā un institucionālā noturība un jānodrošina sinerģija ar citām mērķorientētām reformām un investīcijām, piemēram, novēršot trūkumus sociālās aizsardzības sistēmā, ar prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iniciatīvu palīdzību un pamatnostādņu palīdzību samazinot prasmju neatbilstību darba tirgum, kā arī modernizējot un digitalizējot publisko pārvaldi un pakalpojumus, tostarp skolas un veselības aprūpes iestādes. Plānā liela nozīme ir arī nākamās paaudzes, bērnu un jauniešu politikai, kas ietver izglītības un apmācības sistēmas modernizāciju un uzlabošanu visos līmeņos, pieejamāku pirmsskolas izglītību un aprūpi, izteiktākus centienus nodrošināt, lai informācija sasniegtu jauniešus, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, un atbalstu visos līmeņos tādu prasmju veidošanai, kas ir būtiskas digitālajai un zaļajai pārejai.

Risinājumi, kas attiecas uz visām konkrētajai valstij adresētajos ieteikumos konstatētajām problēmām vai uz ievērojamu to daļu

(12) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktā un V pielikuma 2.2. punktā, gaidāms, ka atveseļošanas un noturības plāns palīdzēs efektīvi risināt visas tās problēmas vai ievērojamu to problēmu daļu (A reitings), kuras ir konstatētas attiecīgajos konkrētajai valstij adresētajos ieteikumos, ieskaitot to fiskālos aspektus, un ieteikumos, kas Kiprai sniegti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, vai problēmas, kuras ir konstatētas citos atbilstīgos dokumentos, ko Komisija ir oficiāli pieņēmusi Eiropas pusgada kontekstā

(13) Plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, kas palīdz efektīvi risināt visas tās ekonomiskās un sociālās problēmas, kuras izklāstītas ieteikumos, ko Padome adresējusi Kiprai 2019. un 2020. gada Eiropas pusgadā, vai ievērojamu šo problēmu daļu. Sagaidāms, ka atveseļošanas un noturības plāns, risinādams iepriekš minētās problēmas, arī palīdzēs koriģēt Kiprā pastāvošo pārmērīgo makroekonomikas nelīdzsvarotību[4], jo īpaši saistībā ar lieliem ārējā, valdības un privātā sektora parāda uzkrājumiem un joprojām augsto ieņēmumus nenesošo aizdevumu apjomu, kā arī ievērojamu tekošā konta deficītu.

(14) Paredzams, ka ļoti augstas veiktspējas tīklu izvēršana nepietiekami apkalpotās teritorijās un *Gigabit-ready* pieslēgumam piemērotu kabeļu ievilkšana uzlabos interneta savienojamību Kiprā un veicinās tās paplašināšanos. Paredzams, ka digitālo pārkārtošanos veicinās administratīvo pakalpojumu digitalizācija un e-tiesiskuma, e-veselības un viedo pilsētu sistēmas ieviešana. Turklāt paredzams, ka plāns uzlabos publiskās pārvaldes efektivitāti, stiprinot cilvēkresursu stratēģisko lomu un nozaru ministriju cilvēkresursu funkcijas un administratīvās spējas labāk īstenot valsts pārvaldes politiku, ieviešot jaunu sistēmu vakanču aizpildīšanai civildienestā un darbinieku snieguma novērtēšanai. Ir gaidāms jauns vietējo pašvaldību tiesiskais regulējums, kas uzlabos to darbību. Turklāt paredzams, ka korupcijas apkarošanas iestādes izveidošana palīdzēs efektīvāk apkarot korupciju un ka tas ļaus novērst, konstatēt un koriģēt pārkāpumus valsts līdzekļu izmantošanā. Plānā iekļautie pasākumi, piemēram, nodokļu ieturēšana no izejošajiem dividenžu, autoratlīdzību un procentu maksājumiem, paredzams, palīdzēs novērst tos Kipras nodokļu sistēmas elementus, kas veicina agresīvu nodokļu plānošanu, jo īpaši starptautiskajos uzņēmumos.

(15) Paredzams, ka izglītības un apmācības kvalitāti un piemērotību darba tirgus vajadzībām uzlabos absolventu izsekojamības valsts sistēmas izveide un vidējās izglītības programmu modernizēšana, lai uzlabotu digitālo pratību, vispārīgās prasmes un uzņēmējdarbības prasmes, kā arī vairākas apmācības shēmas, kuru mērķis ir dažādās iedzīvotāju grupās pilnveidot digitālās, zaļās, jūrnozaru un uzņēmējdarbības prasmes. Turklāt paredzams, ka, digitalizējot darbā pieņemšanas stimulu shēmu sistēmu un izstrādājot valsts nodarbinātības dienestu darbības rezultātu pārvaldības sistēmu, tiks uzlabota darbību efektivitāte un pakalpojumu kvalitāte. Paredzams, ka konsultācijas un ieteikumi, kā arī stimulu shēma, kura mudina pieņemt darbā jauniešus, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, pastiprinās jauniešu informēšanas un aktivizēšanas atbalstu. Paredzams, ka izglītības un apmācības sistēmu uzlabos jauna skolotāju un skolu novērtēšanas sistēma, prasmju neatbilstības novēršanai domāta valsts rīcības plāna īstenošana, bezmaksas obligātās pirmsskolas izglītības paplašināšana, to sākot jau četru gadu vecumā, un divu tehnisku paraugskolu būvniecība, kas vēl vairāk stiprinās profesionālo izglītību un apmācību. Turklāt paredzams, ka investīcijas pirmsskolas izglītībā un aprūpē un valsts stratēģijas un rīcības plāna pieņemšana uzlabos pirmsskolas izglītības un aprūpes kvalitāti un pieejamību cenas ziņā. Ievērojot konkrētajai valstij paredzētos ieteikumus, plānā ir paredzēts pieņemt tiesību aktu, kas reglamentē elastīgu darba režīmu jeb tāldarbu, un paplašina sociālo aizsardzību, to attiecinot arī uz pašnodarbinātām personām un darba

[4] Uz šo makroekonomikas nelīdzsvarotību ir atsauce ieteikumos, kas sniegti 2019. un 2020. gadā saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu.

ņēmējiem, kuru darba attiecības atbilst jauniem nodarbinātības veidiem. Paredzams, ka plāna īstenošana stiprinās veselības un civilās aizsardzības sistēmu kapacitāti, kvalitāti un noturību, izmantojot pasākumus, kuru mērķis ir modernizēt aprīkojumu un izveidot īpašas informācijas sistēmas, vienlaikus veicinot investīcijas sakaru sistēmās un e-veselībā. Plānots arī paplašināt esošās specializētās aprūpes vienības un izbūvēt jaunas.

(16) Paredzams, ka valsts attīstību veicinošas aģentūras izveide un finansēšanas programmu un shēmu ieviešana uzlabos piekļuvi finansējumam un likviditāti, īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Paredzams, ka pētniecības un inovācijas dotāciju shēmas, kā arī centrāla zināšanu pārneses biroja izveide palielinās investīcijas pētniecībā un inovācijā.

(17) Atveseļošanas un noturības plānā ir iekļauti pasākumi, kas, paredzams, veicinās zaļo pārkārtošanos. Plānā paredzēti dažādi pasākumi, kas veicina tīru un efektīvu enerģijas ražošanu un izmantošanu, – tostarp zaļo nodokļu sistēma, elektroenerģijas tirgus atvēršana, zaļo investīciju atbalsts un ēku fonda un citas infrastruktūras energoefektīvas renovācijas projekti. Plānā ir iekļauti arī pasākumi, kuru mērķis ir pastiprināt aizsardzību pret mežu ugunsgrēkiem un aizsargāt jūras ekosistēmu. Ar atkritumu un ūdens apsaimniekošanas saistīto pasākumu mērķis ir samazināt ūdens zudumus un modernizēt esošo infrastruktūru un ūdens resursu apsaimniekošanu. Turklāt, lai veicinātu transporta ilgtspēju, ir paredzētas investīcijas bezemisiju vai mazemisiju transportlīdzekļos, kā arī transporta nozares digitalizācijā.

(18) Plānā iecerēts samazināt riskus banku nozarē, kas saistīti ar agrākiem ieņēmumus nenesošiem aizdevumiem, – tam veltīts īpašs rīcības plāns, kā arī pasākumi, kas uzlabos darba vidi kredītu pircējiem un kredītu apkalpotājiem. Attiecībā uz augsto privātā sektora parādu un maksājumu disciplīnu plānā ir ierosināts uzlabot parādu uzraudzību un maksātnespējas regulējuma darbību un izveidot stratēģiju finanšu analfabētisma apkarošanai. Paredzams, ka pieejamo cilvēkresursu palielināšana un pieejamo uzraudzības instrumentu uzlabošana nodrošinās labāku apdrošināšanas un pensiju fondu nozares uzraudzību.

(19) Būtu uzskatāms, ka ieteikumi par tūlītējiem fiskālās politikas pasākumiem reaģēšanai uz pandēmiju neietilpst Kipras atveseļošanas un noturības plāna tvērumā, kaut gan jāatzīmē, ka Kipra kopumā ir adekvāti un pietiekami reaģējusi uz tūlītējo vajadzību 2020. un 2021. gadā atbalstīt ekonomiku, izmantojot fiskālus līdzekļus, atbilstoši vispārējās izņēmuma klauzulas noteikumiem.

Ieguldījums izaugsmes potenciālā, darbvietu radīšanā un ekonomiskajā, sociālajā un institucionālajā noturībā

(20) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta c) apakšpunktā un V pielikuma 2.3. punktā, gaidāms, ka atveseļošanas un noturības plāns būtiski palīdzēs (A reitings) stiprināt dalībvalsts izaugsmes potenciālu, darbvietu radīšanu un ekonomisko, sociālo un institucionālo noturību, veicinot Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanu, tostarp veicinot rīcībpolitikas attiecībā uz bērniem un jauniešiem, un mazinās Covid-19 krīzes ekonomisko un sociālo ietekmi, tādējādi uzlabojot ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju un konverģenci Savienībā.

(21) No Komisijas dienestu veiktās modelēšanas izriet, ka plānam ir potenciāls līdz 2026. gadam palielināt Kipras IKP par 1,1 % līdz 1,8 %[5]. Plānā ietverts plašs investīciju kopums fiziskajā kapitālā, cilvēkkapitālā un reformās, kas, paredzams, veicinās ekonomikas izaugsmi un nodarbinātības pieaugumu. Plāna mērķis ir paātrināt Kipras ekonomikas atveseļošanos un ielikt pamatus ilgtspējīgam ilgtermiņa izaugsmes modelim. Uzlabojot izaugsmes potenciālu, radot darbvietas un vairojot ekonomisko, sociālo un institucionālo noturību, ir sagaidāms, ka plānā ietvertie pasākumi samazinās valsts neaizsargātību pret satricinājumiem. Paredzams arī, ka plāns sekmēs Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanu, piemēram, veicinot politiku, kas rada vienlīdzīgas iespējas visiem bērniem un palielina jauniešu nodarbinātību, un palīdzēs Kipras sabiedrībai būt iekļaujošai, ar labu piekļuvi veselības aprūpei un produktīvu un ilgtspējīgu ekonomiku.

(22) Kipras plānā ir risinātas nodarbinātības, ar izglītību un prasmēm saistītās un sociālās problēmas, kam ir nozīme Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā. Lai veicinātu vienlīdzīgas iespējas un piekļuvi darba tirgum, plānā ir ierosinātas reformas, kas uzlabos digitālās un zaļās prasmes, modernizēs skolotāju un skolu novērtēšanas sistēmu un risinās vispārējo prasmju neatbilstības problēmu. Ir paredzēts investēt arī profesionālās izglītības un apmācības modernizēšanā, tādējādi papildinot Eiropas Sociālā fonda Plus pasākumus. Tiecoties uzlabot darba tirgus dinamiku un darba apstākļus, Kipra ir ierosinājusi vairākus pasākumus, tostarp tiesību aktus, lai paplašinātu elastīga darba režīma pieejamību. Ievērojot Komisijas ieteikumu par iedarbīgu un aktīvu atbalstu nodarbinātībai[6], plānā paredzēta integrēta pieeja darba tirgus pakalpojumiem un politikai, piemēram, valsts nodarbinātības dienestiem un aktīvai darba tirgus politikai. Galvenā mērķgrupa ir jaunieši: plānā ir paredzēts mērķorientēts stimuls darbā pieņemšanai, kā arī apmācības. Lai uzlabotu sociālo aizsardzību un iekļaušanu, plānā ir ierosināti pasākumi deinstitucionalizācijas un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu atbalstam.

(23) Plānā ir izklāstīts visaptverošs pasākumu kopums, kas risinās problēmas darba tirgū un uzlabos sociālo kohēziju. Šie pasākumi ietver reformas un investīcijas izglītībā un prasmēs, aktivizācijas politiku un sociālos pakalpojumus, nevienlīdzības apkarošanu, darba tirgus modernizāciju un intensīvāku sociālo iekļaušanu. Plānā ir sniegts detalizēts pārskats par izvēlēto rīcību, kas risinās neaizsargātības faktorus, kuri konstatēti Eiropas sociālo tiesību pīlāra pamatā esošajā sociālo rezultātu pārskatā.

(24) Plānā ir ietvertas valsts pārvaldes reformas, kuru mērķis ir veicināt pārvaldes digitalizāciju, samazināt administratīvo slogu iedzīvotājiem un uzņēmumiem un vēl vairāk paātrināt publisko investīciju projektu plānošanu un apstiprināšanu. Paredzams, ka šo pasākumu rezultātā uzņēmējdarbības vide ilgtermiņā kļūs investīcijām labvēlīgāka un ekonomika – konkurētspējīgāka, jo tiks nodrošināti efektīvi digitālās pārvaldes pakalpojumi un radīsies ilgstoša, produktivitāti kāpinoša ietekme.

Princips "nenodari būtisku kaitējumu"

---

[5] Šajā modelēšanā ir atspoguļota *NGEU* kopējā ietekme, kas ietver arī *ReactEU* paredzēto finansējumu un palielinātu finansējumu programmām "Apvārsnis Eiropa", *InvestEU*, TPF, lauku attīstībai un *RescEU*. Modelēšanā nav ietverta strukturālo reformu iespējamā pozitīvā ietekme, kas var būt būtiska.

[6] Komisijas Ieteikums (ES) 2021/402 (2021. gada 4. marts) par iedarbīgu un aktīvu atbalstu nodarbinātībai pēc Covid-19 krīzes (*EASE*) (OV L 80, 8.3.2021.).

(25) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta d) apakšpunktā un V pielikuma 2.4. punktā, gaidāms, ka atveseļošanas un noturības plāns nodrošinās, ka neviens (A reitings) atveseļošanas un noturības plānā iekļauto reformu un investīciju projektu īstenošanas pasākums nerada būtisku kaitējumu vides mērķiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852[7] 17. panta nozīmē (princips "nenodari būtisku kaitējumu").

(26) Kā paredzams, Kipras atveseļošanas un noturības plāns attiecībā uz katru pasākumu nodrošinās, ka netiek radīts būtisks kaitējums nevienam no sešiem Regulas (ES) 2020/852 17. pantā minētajiem vides mērķiem, kuri ir klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās klimata pārmaiņām, ilgtspējīga ūdens un jūras resursu izmantošana un aizsardzība, aprites ekonomika, piesārņojuma novēršana un kontrole, kā arī bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana. Kipra tam sniedza pamatojumu saskaņā ar Eiropas Komisijas tehniskajiem norādījumiem par principa "nenodarīt būtisku kaitējumu" piemērošanu (2021/C 58/01).

(27) Dažiem pasākumiem, kuros būtu jāizsludina uzaicinājums iesniegt priekšlikumus vai izteikt ieinteresētību, lai turpmāk varētu atlasīt konkrētus projektus, būtu jāievēro princips "nenodari būtisku kaitējumu" – izpildot ar šiem pasākumiem saistītos atskaites punktus, tiks nodrošināts, ka uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus vai izteikt ieinteresētību minētajos noteikumos ir ietverti izslēgšanas kritēriji, kas novērsīs tādu darbību atlasīšanu, kuras var nodarīt būtisku kaitējums vides mērķiem.

Zaļās pārkārtošanās, tostarp bioloģiskās daudzveidības, sekmēšana

(28) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta e) apakšpunktā un V pielikuma 2.5. punktā, atveseļošanas un noturības plānā ir iekļauti pasākumi, kas lielā mērā (A reitings) sekmē zaļo pārkārtošanos, tostarp bioloģisko daudzveidību, vai palīdz risināt no minētās pārkārtošanās izrietošās problēmas. Klimata mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi atbilst 41 % no plāna kopējā piešķīruma (šis apjoms aprēķināts saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 VI pielikumu). Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 17. pantā, atveseļošanas un noturības plāns ir saderīgs ar informāciju, kas iekļauta Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā 2021.–2030. gadam.

(29) Raugoties uz ieguldījumu Savienības 2030. gada klimata un enerģētikas mērķrādītāju sasniegšanā, ir sagaidāms, ka plāna īstenošana palīdzēs risināt dažas no galvenajām politikas problēmām, kas apzinātas Komisijas ieteikumos par Kipras Nacionālo enerģētikas un klimata plānu. Plānā ir ietvertas reformas, kas saistītas ar zaļās nodokļu sistēmas ieviešanu, elektroenerģijas tirgus liberalizāciju, energoefektīvas ēku renovācijas veicināšanu un elektromobilitātes paātrināšanu. Plānā turklāt ir ietverts plašs energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu investīciju klāsts, kas paredzēts mājsaimniecībām, uzņēmumiem, pašvaldībām un plašākam publiskajam sektoram un nevalstiskajām organizācijām. Plānā ir iekļautas investīcijas, kas saistītas ar viedo skaitītāju masveida ieviešanu, kā arī starpsavienojuma projekts *EuroAsia*, kam būtu jāsekmē elektroenerģijas ģenerēšana no tīrākiem avotiem (jo īpaši no atjaunīgajiem). Plāns arī veicina tradicionālo transportlīdzekļu aizstāšanu ar

[7] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļiem, alternatīvu, tīrāku degvielu un transporta veidu, kā arī sabiedriskā transporta izmantošanu.

(30) Plāna īstenošana, paredzams, arī palīdzēs sasniegt Savienības vides politikas mērķus, īpaši pievēršoties ūdens resursu apsaimniekošanai un aprites ekonomikai. Plāns ietver ūdens resursu apsaimniekošanas reformu, kā arī savstarpēji saistītu un savstarpēji pastiprinošu investīciju kopumu, kuru mērķis ir modernizēt ūdens resursu apsaimniekošanu un veidot to ilgtspējīgāku. Plānā ir iekļauti arī pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot aprites ekonomiku tūrisma nozarē un rūpniecībā, kā arī paplašināt ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanas praksi, tostarp reciklēšanu. Plānā arī risinātas problēmas, kas saistītas ar pielāgošanos klimata pārmaiņām, – paredzēti vairāki aizsardzības un preventīvi pasākumi tādās jomās kā aizsardzība pret meža ugunsgrēkiem un pretplūdu pārvaldība. Jautājumu par bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu risina viens pasākums, kas vērsts uz jūras ekosistēmas aizsardzību pret apdraudējumiem.

Digitālās pārkārtošanās sekmēšana

(31) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta f) apakšpunktā un V pielikuma 2.6. punktā, atveseļošanas un noturības plānā ir iekļauti pasākumi, kas lielā mērā (A reitings) sekmē digitālo pārkārtošanos vai palīdz risināt no minētās pārkārtošanas izrietošās problēmas. Digitālās pārkārtošanās mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi atbilst 23 % no plāna kopējā piešķīruma (šis apjoms aprēķināts saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 VII pielikumu).

(32) Kipras ierosinātajā atveseļošanas un noturības plānā spēcīgs uzsvars ir likts uz digitālo pārkārtošanos un no tās izrietošo izaicinājumu risināšanu visās nozarēs, līdz ar to digitālajiem aspektiem ir atvēlēta liela daļa no kopējā budžeta un tie izceļas lielākajā daļā plāna komponentu.

(33) Gandrīz katrs komponents ietver pasākumus, kas tiešā veidā atbalsta digitālo pārkārtošanos vai risina ar to saistītos izaicinājumus. Visbūtiskākais devums ir komponentiem, kas domāti savienojamības infrastruktūrai un publiskā sektora digitalizācijai, tiem seko trīs komponenti, kas pievēršas e-tiesiskumam, fiskālajai un finansiālajai stabilitātei un digitālo prasmju atbalstam. Tāpēc pasākumi, kas saistīti ar digitālo pārkārtošanos vai tās radīto izaicinājumu risināšanu, ir sastopami visā plānā. Sagaidāms, ka tie veicinās vairāku ekonomikas nozaru un sociālo jomu (piemēram, izglītības vai veselības aizsardzības) digitālo pārveidi un risinās šai valstij specifiskos izaicinājumus, kas izriet no digitālās pārkārtošanās.

Ilgstoša ietekme

(34) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta g) apakšpunktā un V pielikuma 2.7. punktā, gaidāms, ka atveseļošanas un noturības plānam lielā mērā būs ilgstoša ietekme (A reitings) uz Kipru.

(35) Plānā ir izklāstīti vairāki pasākumi, kuru mērķis ir veicināt digitālo pārkārtošanos un novērst digitālo publisko pakalpojumu zemo līmeni. Paredzams, ka iekļautie pasākumi nodrošinās ļoti augstas veiktspējas platjoslas pārklājumu (fiksētajā un bezvadu, tai skaitā mobilajā, piemēram, 5G, tīklā) 100 % iedzīvotāju, kas dzīvo organizētās kopienās, ieviesīs 5G galvenajos sauszemes koridoros un nodrošinās vispārēju un cenas ziņā pieejamu piekļuvi gigabitos mērāmai savienojamībai visās pilsētu un lauku teritorijās, tostarp 5G savienojamībai. Plāns, kurā paredzētas vairākas reformas un investīcijas, arī sekmē e-pārvaldi. Paredzams, ka digitālie projekti, piemēram, tiesu

digitālā pārveide, viedās pilsētas un likumdošanas procesa digitalizācija apvienojumā ar pārvaldības sistēmas uzlabošanas projektiem, valsts pārvaldes darbinieku novērtēšanu un pieņemšanu darbā un vietējo pašvaldību reformu, radīs strukturālas un ilgstošas pārmaiņas publiskās pārvaldes un tiesu sistēmas darbībā un tādējādi galu galā uzlabos uzņēmējdarbības vidi. Būtisks elements iestāžu strukturālo pārmaiņu plānā ir iecere izveidot neatkarīgu iestādi, kas koordinēs un pārraudzīs korupcijas apkarošanas pasākumus.

(36) Sagaidāms, ka Kipras plānā paredzēto reformu un investīciju īstenošana ieviesīs paliekošas pārmaiņas izglītības un apmācības sistēmā un darba tirgū. Plānā ir ietvertas būtiskas reformas izglītības sistēmā, piemēram, paredzēts ieviest jaunu skolotāju un skolu novērtēšanas sistēmu, plašāk izvērst bezmaksas obligāto pirmsskolas izglītību un pielāgot augstākās un vidējās izglītības programmas darba tirgus vajadzībām. Plānā ir paredzēts arī nodrošināt apmācību, lai pilnveidotu skolēnu un studentu, darba ņēmēju un bezdarbnieku digitālās prasmes. Turklāt tajā ir plānots izstrādāt visaptverošu valsts stratēģiju, kas risinās prasmju neatbilstības problēmu, kā arī sagatavot valsts stratēģiju pirmsskolas izglītībai un aprūpei. Sagaidāms, ka šie pasākumi uzlabos izglītību un apmācību visās vecumu kategorijās un izglītojamo sniegumu, kā arī gādās par labāku sasaisti starp izglītības sistēmu un darba tirgu.

(37) Plāna paliekošo ietekmi var pastiprināt arī sinerģija starp plānu un citām programmām, kuras finansē no kohēzijas politikas līdzekļiem, un to īpaši sekmētu teritoriālo problēmu risināšana pēc būtības un sabalansētas attīstības veicināšana.

Uzraudzība un īstenošana

(38) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta h) apakšpunktā un V pielikuma 2.8. punktā, atveseļošanas un noturības plānā ir ierosināta pienācīga kārtība (A reitings), kas nodrošinās efektīvu atveseļošanas un noturības plāna uzraudzību un īstenošanu, tostarp attiecībā uz paredzēto grafiku, ierosinātajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem, un saistītajiem rādītājiem.

(39) Par īstenošanas progresa centrālo uzraudzību atbild Uzraudzības komiteja, kuru vada Eiropas programmu, koordinācijas un attīstības ģenerāldirektorāta (*DG EPCD*) ģenerāldirektors un kuras darbā piedalās plānā iesaistīto ministriju un viceministriju ģenerāldirektori. Vispārējā atbildība par atveseļošanas un noturības plāna uzraudzību un īstenošanu ir uzticēta *DG EPCD* Atveseļošanas un noturības direktorātam, kas ir koordinējošā iestāde. Tās uzdevums ir koordinēt pasākumu īstenošanu, apliecināt atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu, sagatavot progresa ziņojumus un uzturēt sakarus ar Komisiju, tai skaitā iesniegt maksājumu pieprasījumus saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241. Šo uzdevumu veikšanā tai palīdz divas specializētas uzraudzības struktūras, kas apliecina atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi tiem plānā iekļautajiem pasākumiem, kuriem vajadzīgs specializēts ieguldījums. Par dažādo plānā ietverto investīciju un reformu īstenošanu atbild īstenošanas struktūras.

(40) Kipras plāna atskaites punkti un mērķrādītāji nodrošina piemērotu sistēmu, kurā var uzraudzīt plāna īstenošanu. Tie ir pietiekami skaidri, reālistiski un visaptveroši, lai nodrošinātu, ka izpildei var sekot līdzi un to var pārbaudīt, un šiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem ierosinātie rādītāji ir atbilstīgi, pieņemami un stabili. Atskaites punkti un mērķrādītāji ir būtiski arī attiecībā uz jau pabeigtajiem pasākumiem, kas ir attiecināmi saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 17. panta 2. punktu. Šie atskaites punkti un mērķrādītāji laika gaitā jātiek apmierinoši izpildītiem, lai maksājuma pieprasījums būtu pamatots. Kipras iestāžu aprakstītie pārbaudes mehānismi, datu vākšana un

pienākumi šķiet pietiekami stabili, lai pienācīgi pamatotu izmaksu pieprasījumus, kurus iesniedz pēc tam, kad atskaites punktus un mērķrādītājus atzīst par izpildītiem.

(41) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka saskaņā ar mehānismu sniegtais finansiālais atbalsts tiek paziņots un atzīts saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 34. pantu. Lai saņemtu palīdzību plāna īstenošanā, dalībvalstis tehniskā atbalsta instrumenta ietvaros var pieprasīt tehnisko atbalstu.

Izmaksas

(42) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta i) apakšpunktā un V pielikuma 2.9. punktā, atveseļošanas un noturības plānā sniegtais pamatojums par plānā aplēsto kopējo izmaksu summu ir zināmā mērā (B reitings) pamatots un ticams, izmaksu lietderības principam atbilstīgs un samērīgs ar paredzamo ietekmi uz valsts ekonomiku un sociālo ietekmi.

(43) Lielākajai pasākumu daļai sniegtā izmaksu informācija ir diezgan detalizēta, metodika ir labi izskaidrota, aprēķiniem ir viegli sekot līdzi, un tos var pamatot ar pierādījumiem. Sniegtā informācija rada iespaidu, ka izmaksas atbildīs paredzēto reformu un investīciju būtībai un veidam, un līdz ar to apliecina to ticamību. Tomēr neliela izmaksu summa par pamatotu un ticamu tika atzīta tikai vidējā mērā. Visbeidzot, atzīts, ka atveseļošanas un noturības plāna lēsto kopējo izmaksu summa ir atbilstīga izmaksu lietderības principam un samērīga ar paredzamo ietekmi uz valsts ekonomiku un sociālo ietekmi.

Finanšu interešu aizsardzība

(44) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta j) apakšpunktā un V pielikuma 2.10. punktā, atveseļošanas un noturības plānā ierosinātie pasākumi un šajā lēmumā paredzētie papildu pasākumi pienācīgi (A reitings) ļaus novērst, atklāt un izbeigt korupciju, krāpšanu un interešu konfliktus minētajā regulā paredzēto līdzekļu izmantošanā, un ir gaidāms, ka pasākumi pārliecinoši novērsīs dubultu finansēšanu no minētās regulas un citām Savienības programmām. Minētais neskar citu instrumentu un rīku piemērošanu, kas paredzēti Savienības tiesību ievērošanas veicināšanai un panākšanai, tai skaitā ar mērķi novērst, atklāt un izbeigt korupciju, krāpšanu un interešu konfliktus un aizsargāt Savienības finanses saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) 2020/2092[8].

(45) Kipras izstrādātā kontroles un revīzijas sistēma ir izstrādāta saskanīgi, lai tā atbilstu Regulas (ES) 2021/241 prasībām. Konkrētāk, kamēr nav izstrādāta specializēta uzraudzības informācijas sistēma plāna pārvaldībai un uzraudzībai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 22. panta 2. punkta d) apakšpunktu, būtu jāizveido piemērota pārejas repozitorija sistēma. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 22. panta 2. punkta d) apakšpunktu pārejas repozitorija sistēmā vai specializētajā uzraudzības informācijas sistēmā būtu jāreģistrē un jāglabā būtiskie dati, kas saistīti ar atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu, īpaši par atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu, dati par galasaņēmējiem, līgumslēdzējiem, apakšuzņēmējiem un faktiskajiem īpašniekiem. Kiprai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 20. panta 5. punkta e) apakšpunktu būtu jāievieš pārejas repozitorija sistēma ar nepieciešamajām funkcionalitātēm, lai panāktu atbilstību minētās regulas 22. pantam, un līdz ar pirmo

[8] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai (OV L 433I, 22.12.2020, 1. lpp.).

maksājuma pieprasījumu jāapliecina, ka tas ir izdarīts. Īpašai sistēmas revīzijai būtu jāapliecina, ka tās funkcionalitāte atbilst Regulas (ES) 2021/241 22. panta 2. punkta d) apakšpunkta prasībām.

(46) Iekšējās kontroles sistēmas pamatā ir stabili procesi un struktūra. Dalībnieku uzdevumi un pienākumi attiecībā uz kontrolēm un revīzijām ir skaidri, attiecīgās kontroles funkcijas ir pienācīgi nodalītas, un ir nodrošināta to dalībnieku neatkarība, kuri veic revīzijas. Dalībniekiem, kas ir atbildīgi par kontroli, ir juridiskas pilnvaras un administratīvā spēja veikt paredzētos uzdevumus un pienākumus. Kontroles un revīzijas plānā aprakstītās procedūras ir stājušās spēkā, un iesaistīto struktūru pienākumi ir noteikti Kipras Ministru padomes lēmumā, ar ko apstiprina plānu. Izraudzītās revīzijas struktūras ir Kipras Republikas Revīzijas birojs un Kipras Republikas Iekšējās revīzijas dienests. Tās ir pilnvarotas veikt *ex post* revīzijas, lai pārbaudītu, vai īstenošanas struktūras, kuras izlieto Regulā (ES) 2021/241 paredzētos līdzekļus, veic procedūras, lai novērstu, atklātu un labotu krāpšanu, korupciju un interešu konfliktus. Turklāt vairākos līmeņos pastāv kontroles pasākumi, kuru mērķis ir novērst dubultu finansēšanu no citām Savienības programmām, kā arī nodrošināt piemērojamo noteikumu ievērošanu.

Plāna saskanīgums

(47) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta k) apakšpunktā un V pielikuma 2.11. punktā, plānā lielā mērā (A reitings) ir iekļauti saskanīgi reformu un publisko investīciju projektu īstenošanas pasākumi.

(48) Kipras atveseļošanas un noturības plānā izklāstītās reformas un investīcijas papildina cita citu. To pamatā ir visaptverošs izaugsmes plāns, kas nodrošina to saskaņotību virzībā uz gudru, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas attīstību nākotnē. Plāna pieci galvenie politikas virzieni – "Noturīga un efektīva veselības sistēma, uzlabota civilā aizsardzība", "Klimatneitralitāte, energoefektivitāte un atjaunojamo energoresursu enerģijas izplatība", "Ekonomikas noturības un konkurētspējas stiprināšana", "Ceļā uz digitālo laikmetu" un "Darba tirgus, sociālā aizsardzība, izglītība un cilvēkkapitāls" – ir savstarpēji cieši saistīti un cits citu pastiprina. Tie ietver ar digitālo pārveidi saistītus pasākumus, kas ir Kipras ekonomikas zaļās un aprites pārkārtošanās galvenie veicinātāji. Plānā ir ietvertas arī reformas, kas pastiprina plānotās investīcijas, piemēram, ūdenssaimniecības nozarē, un nodokļu reforma, lai stimulētu emisiju samazināšanu un zaļās investīcijas. Politikas virzienā "Ekonomikas noturības un konkurētspējas stiprināšana" paredzētas publiskās investīcijas, lai vairotu konkurētspēju, atbalstītu produktivitāti un ilgtermiņa izaugsmi un radītu jaunas darbvietas, ko atbalsta reformas institucionālās sistēmas un līdz ar to uzņēmējdarbības vides uzlabošanai. Politikas virziens "Darba tirgus, sociālā aizsardzība, izglītība un cilvēkkapitāls" palīdz veicināt zaļo un digitālo pārkārtošanos, uzlabojot izglītības un prasmju pilnveidošanas sistēmu visos līmeņos un tādējādi Kipras sabiedrībā attīstot nepieciešamās prasmes, nodrošināt digitālās un zaļās pārejas taisnīgumu, par prioritāti izvirzot ilgtspējīgu darbvietu radīšanu, jo īpaši jauniešiem, kā arī investīcijas sociālās aprūpes pakalpojumos, savukārt politikas virziena "Noturīga un efektīva veselības sistēma, uzlabota civilā aizsardzība" mērķis ir vispārēja piekļuve efektīviem augstas kvalitātes veselības aprūpes pakalpojumiem, tai skaitā digitālajiem. Tiek rosināts līdzsvarots resursu teritoriālais sadalījums, lai sekmētu plašāku saskanīgumu ar citiem instrumentiem, īpaši Eiropas kohēzijas politikas fondiem.

Līdztiesība

(49) Plānā ir virkne pasākumu, kas ir piederīgi vairākiem komponentiem un kas, paredzams, palīdzēs risināt problēmas dzimumu līdztiesības un visiem vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanas jomā. Starp vissvarīgākajiem pasākumiem izceļami ir tie, kuru mērķis ir uzlabot piekļuvi cenas ziņā pieejamai kvalitatīvai pirmsskolas izglītībai un aprūpei un ilgtermiņa aprūpei, kā arī veicināt elastīgu darba režīmu, kas atvieglo aprūpes pienākumu veicēju (īpaši sieviešu) iesaistīšanu darba tirgū, sociālo iekļaušanu un nelabvēlīgas sociālekonomiskās vides izskaušanu. Tiek risināti arī izaicinājumi saistībā ar sieviešu iesaistīšanos uzņēmējdarbībā vai gados vecāku sieviešu finanšu pratības trūkumu. Jauniešiem, kas nestrādā un nemācās, paredzēts atbalsts noderēs jauniešiem no neaizsargātām sabiedrības grupām, tai skaitā migrantu izcelsmes jauniešiem. Plānā ir ņemtas vērā personu ar invaliditāti vajadzības un ir iekļauts kvantitatīvais mērķrādītājs, kas attiecas uz energoefektivitātes uzlabošanu mājsaimniecībās ar personām, kurām ir invaliditāte.

Drošības pašnovērtējums

(50) Plānā ir ietverts drošības pašnovērtējums saistībā ar investīcijām digitālajās spējās un savienojamībā. Attiecībā uz investīcijām savienojamībā plānā ir apzināti nozīmīgākie drošības jautājumi un ar tām saistītie riski un noteikti riska mazināšanas pasākumi, kas veicami attiecībā uz katru no tiem, balstoties uz kopējā mērķa kritēriju, kas iekļauts ES rīkkopā 5G kiberdrošībai.

Pārrobežu un vairākvalstu projekti

(51) Kipra savā plānā ir iekļāvusi divus pārrobežu projektus: energotīklu starpsavienojuma izbūvi un zemūdens kabeļu ievilkšanu datu tīkla savienojamībai. Abiem projektiem ir ar Grieķiju saistīts pārrobežu elements. Pirmajā projektā, kurā tiks izbūvēts starpsavienojums *EuroAsia*, Kipras energotīklu caur Krētā pieejamo Grieķijas tīklu iecerēts pievienot Savienības kontinentālajai sistēmai un tādējādi panākt energoapgādes drošību un konkurētspējīgākas elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas un nodrošināt, ka plašāk tiek izmantota no tīrākiem (jo īpaši no atjaunīgajiem) avotiem iegūta elektroenerģija. Tas ietilpst plašākā investīciju plānā, kurā paredzēts izbūvēt pavisam 1208 km garu pārrobežu starpsavienojumu starp Krētu, Kipru un Izraēlu. Otrajā – zemūdens kabeļu ievilkšanas – projektā paredzēts Kiprā ierīkot augstas veiktspējas noturīgu interneta pamattīkla savienojamību, izveidojot jaunu datu tīkla savienojuma zemūdens posmu starp Kipru un Grieķiju. Paredzams, ka jauna, atsevišķa datu pamatmaršruta izveide starp Kipru un Grieķiju atbalstīs Kipras savienojamību. Ir arī paredzams, ka tas pozitīvi ietekmēs pieejamo jaudu un radīs komerciālus pamatsavienojamības piedāvājumus, kas nodrošinās ļoti ātrdarbīgus pakalpojumus galalietotājiem. Visbeidzot, ir sagaidāms, ka tā tiks piedāvāta augstāka veiktspēja nekā ar līdzšinējiem novecojušajiem kabeļiem.

Apspriešanās process

(52) Kā minēts plānā iekļautajā kopsavilkumā par apspriešanās procesu, plāna sagatavošanas posmā saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu ir notikusi apspriešanās ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, piemēram, sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības un jaunatnes organizācijām. Dažādās ministrijas, valsts dienesti un vietējās iestādes savas atbildības jomas robežās jau agrīnā stadijā un vairākos plāna izstrādes posmos bija iesaistītas šajā procesā. Parlaments tika regulāri informēts par plāna saturu. Turklāt ir notikusi apspriešanās ar Kipras Ekonomikas un konkurētspējas padomi, kas veic valsts produktivitātes padomes funkcijas. Pēc

apspriešanās ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām daļa sākotnēji plānoto reformu un investīciju plānā tika pielāgotas vai svītrotas.

(53) Paredzams, ka arī plāna īstenošanas posmā process tiks koordinēts ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, tai skaitā sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību. Lai nodrošinātu attiecīgo dalībnieku līdzatbildību, ir būtiski visā plānā paredzēto investīciju un reformu īstenošanā iesaistīt visas attiecīgās vietējās iestādes un ieinteresētās personas, tai skaitā sociālos partnerus.

Pozitīvs novērtējums

(54) Tā kā Komisijas novērtējums par Kipras atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 20. panta 2. punktu ir pozitīvs un ir konstatēts, ka plāns apmierinoši atbilst minētajā regulā noteiktajiem novērtējuma kritērijiem, šajā lēmumā būtu jānorāda, kādas reformas un investīciju projekti ir nepieciešami plāna īstenošanai, kādi ir attiecīgie atskaites punkti, mērķrādītāji un citi rādītāji un kādu summu neatmaksājama finansiālā atbalsta un aizdevumu veidā Savienība dara pieejamu plāna īstenošanai.

Finanšu iemaksa

(55) Kipras atveseļošanas un noturības plānā aplēstās kopējās izmaksas ir 1 206 400 000 EUR. Tā kā atveseļošanas un noturības plāns apmierinoši atbilst Regulā (ES) 2021/241 noteiktajiem novērtējuma kritērijiem un atveseļošanas un noturības plānā aplēsto kopējo izmaksu summa ir lielāka par Kiprai pieejamo maksimālo finanšu iemaksu, tad Kipras atveseļošanas un noturības plāna īstenošanai piešķiramajai finanšu iemaksai vajadzētu būt vienādai ar kopējo Kiprai pieejamo finanšu iemaksas summu.

(56) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktā, Kiprai aprēķinātā maksimālā finanšu iemaksa līdz 2022. gada 30. jūnijam tiks atjaunināta. Tādējādi saskaņā ar minētās regulas 23. panta 1. punktu Kiprai paredzētā summa būtu jādara pieejama tagad ar nolūku noslēgt juridiskās saistības līdz 2022. gada 31. decembrim. Padomei pēc Komisijas priekšlikuma būtu jāgroza šis lēmums, bez liekas kavēšanās iekļaujot tajā atjaunināto maksimālo finanšu iemaksu, ja pēc maksimālās finanšu iemaksas atjaunināšanas rodas šāda vajadzība.

(57) Kipra turklāt ir pieprasījusi aizdevuma atbalstu, lai sekmētu papildu reformas un investīcijas. Kipras pieprasītā aizdevuma maksimālais apjoms nepārsniedz 6,8 % no tās 2019. gada nacionālā kopienākuma faktiskajās cenās. Atveseļošanas un noturības plānā aplēsto kopējo izmaksu summa ir vienāda ar Kiprai pieejamo finanšu iemaksu un pieprasīto aizdevuma atbalstu, kopā ņemtiem.

(58) Sniedzamo atbalstu finansē no līdzekļiem, ko Komisija aizņemas Savienības vārdā, pamatojoties uz Padomes Lēmuma (ES, Euratom) 2020/2053[9] 5. pantu. Atbalsts būtu jāizmaksā pa daļām, tiklīdz Kipra ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti saistībā ar atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu.

(59) Kipra ir pieprasījusi priekšfinansējumu 13 % apmērā no finanšu iemaksas un 13 % apmērā no aizdevuma. Priekšfinansējums Kiprai būtu jādara pieejams ar nosacījumu, ka ir stājies spēkā Regulas (ES) 2021/241 23. panta 1. punktā paredzētais finansēšanas

[9] Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053 (2020. gada 14. decembris) par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu un ar ko atceļ Lēmumu 2014/335/ES, Euratom (OV L 424, 15.12.2020., 1. lpp.).

nolīgums un minētās regulas 15. panta 2. punktā paredzētais aizdevuma nolīgums, un saskaņā ar to noteikumiem.

(60) Šis lēmums nedrīkstētu skart iznākumu procedūrās par Savienības fondu piešķiršanu citās Savienības programmās, kuras netiek īstenotas saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241, vai ar iekšējā tirgus darbības izkropļošanu saistītās procedūras, kuras var tikt sāktas jo īpaši saskaņā ar Līguma 107. un 108. pantu. Tas neatbrīvo dalībvalstis no prasības saskaņā ar Līguma 108. pantu paziņot Komisijai par potenciālu valsts atbalstu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants
Atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšana

Ar šo, pamatojoties uz Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punktā sniegtajiem kritērijiem, tiek apstiprināts Kipras atveseļošanas un noturības plāna novērtējums. Atveseļošanas un noturības plānā iekļautās reformas un investīciju projekti, atveseļošanas un noturības plāna uzraudzības un īstenošanas kārtība un grafiks, tostarp attiecīgie atskaites punkti un mērķrādītāji, kā arī ar aizdevuma izmaksu saistītie papildu atskaites punkti un mērķrādītāji, un citi attiecīgie rādītāji, kas attiecas uz paredzēto atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi, un kārtība, kādā Komisijai nodrošina pilnīgu piekļuvi attiecīgajiem pamatojošajiem datiem, ir sniegti šā lēmuma pielikumā.

2. pants
Finanšu iemaksa

1. Savienība Kiprai neatmaksājama atbalsta veidā dara pieejamu finanšu iemaksu, kuras summa ir 1 005 946 047 EUR[10]. Tiek darīti pieejami 818 213 837 EUR, par kuriem juridiskas saistības ir jāuzņemas līdz 2022. gada 31. decembrim. Ja Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktā paredzētajā atjauninašanā Kiprai aprēķinātā summa ir vienāda ar šo summu vai pārsniedz to, tiek darīti pieejami vēl 187 732 210 EUR, par kuriem juridiskas saistības ir jāuzņemas no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim.

2. Komisija Savienības finanšu iemaksu Kiprai dara pieejamu pa daļām saskaņā ar šā lēmuma pielikumu. 130 772 986 EUR tiek darīti pieejami kā priekšfinansējuma maksājums, kas atbilst 13 % no finanšu iemaksas. Priekšfinansējumu un daļas Komisija var izmaksāt vienā vai vairākos maksājumos. Maksājuma lielums ir atkarīgs no finansējuma pieejamības.

3. Priekšfinansējumu dara pieejamu ar nosacījumu, ka ir stājies spēkā Regulas (ES) 2021/241 23. panta 1. punktā paredzētais finansēšanas nolīgums, un saskaņā ar tā noteikumiem. Priekšfinansējumu dzēš, proporcionāli atskaitot no daļu maksājumiem.

4. Daļas tiek darītas pieejamas saskaņā ar finansēšanas nolīgumu ar nosacījumu, ka ir pieejams finansējums un Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. pantu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Kipra ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti saistībā ar atveseļošanas un noturības

[10] Šī summa atbilst saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. pantu aprēķinātajam finanšu piešķīrumam, no kura ir atskaitīta Kipras proporcionālā daļa no minētās regulas 6. panta 2. punktā minētajiem izdevumiem.

plāna īstenošanu. Ar nosacījumu, ka ir stājušās spēkā 1. punktā minētās juridiskās saistības, maksājumu var veikt, ja atskaites punkti un mērķrādītāji tiek sasniegti vēlākais līdz 2026. gada 31. augustam.

3. pants
Aizdevuma atbalsts

1. Savienība Kiprai dara pieejamu aizdevumu, kura maksimālā summa ir 200 320 000 EUR.

2. Šo aizdevuma atbalstu Komisija Kiprai izmaksā pa daļām saskaņā ar pielikumu. 26 041 600 EUR tiek darīti pieejami kā priekšfinansējuma maksājums, kas atbilst 13 % no aizdevuma. Priekšfinansējumu un daļas Komisija var izmaksāt vienā vai vairākos maksājumos. Maksājuma lielums ir atkarīgs no finansējuma pieejamības.

3. Priekšfinansējumu dara pieejamu ar nosacījumu, ka ir stājies spēkā Regulas (ES) 2021/241 15. panta 2. punktā paredzētais aizdevuma nolīgums, un saskaņā ar tā noteikumiem. Priekšfinansējumu dzēš, proporcionāli atskaitot no daļu maksājumiem.

4. Daļas izmaksā saskaņā ar aizdevuma nolīgumu ar nosacījumu, ka ir pieejams finansējums un Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. pantu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Kipra ir apmierinoši sasniegusi papildu atskaites punktus un mērķrādītājus, kas attiecas uz aizdevumu un bija noteikti saistībā ar atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu. Maksājumu var veikt, ja atskaites punkti un mērķrādītāji, kas attiecas uz aizdevumu, tiek sasniegti vēlākais līdz 2026. gada 31. augustam.

4. pants
Adresāts

Šis lēmums ir adresēts Kipras Republikai.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs